

เทศน์เช้า วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โลกเขวากันนะ ชีวิตนี้เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์มาก ชีวิตคนเราเกิดมานี้มหัศจรรย์มากนะ การดำรงชีวิตนี้มันเกิดมามันเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ มันเป็นเหนือวิทยาศาสตร์ เพียงแต่วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ คำว่า “พิสูจน์ไม่ได้” หมายถึงว่าโรคภัยไข้เจ็บบางอย่าง เห็นไหม มันพิสูจน์ไม่ได้ มันเกิดขึ้นมาแล้วพิสูจน์ไม่ได้ พิสูจน์สิ่งนั้นไม่ได้ก็พิสูจน์จิตวิญญาณไม่ได้

ความมหัศจรรย์ของชีวิตมันมหัศจรรย์มาก แต่ความมหัศจรรย์อย่างนี้มันเป็นสิ่งเป็นธรรมชาติ มันมีอยู่โดยธรรมชาติโดยที่เราเห็นกันทุกวัน เห็นไหม เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เห็นอยู่ทุกวัน ความเป็นที่มหัศจรรย์เลยกลายเป็นของปกติไป จนมีพระสมเด็จองค์ปฐมเจ้า เข้าชายสิทธิ์ตะเห็นความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย มันเป็นสิ่งที่ไม่เหมือนใจมาก

แล้วมีพระสมเด็จองค์ปฐมเจ้า ธรรมะสะท้อนถึงว่าพระสมเด็จองค์ปฐมเจ้าให้แจ้งตอบว่าสิ่งที่มหัศจรรย์กว่าคือการเกิดมาแล้วตายแล้วไม่เกิดอีก เห็นไหม มีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มันต้องมีสิ่งที่ตรงกันข้าม สิ่งที่ตรงกันข้ามคือการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ตรงกันข้าม สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนเจอลูกนี้ ถึงเอาสิ่งนี้มาวางเป็นธรรมไว้สั่งสอนพวกเรา พวกเราเป็นสัตว์โลก เห็นไหม เป็นสาวก สาวณะ เป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากธรรมอันนี้ไว้ ธรรมอันนี้ฝากไว้

เวลามารดลใจนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วสอนสาวกต่างๆ ให้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายเป็นมหาศาลเลย จนพญามารทนไม่ไหว พยายามให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน คือให้ตายไปก่อน คือว่าไม่ให้รู้สัตว์จัน สัตว์มากเกินไปกว่านั้น ไปคลใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้าเมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกายังไม่สามารถกล่าวคำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้...”

ไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ คือว่าไม่มีหลักธรรมในหัวใจ ถ้ามีหลักธรรมในหัวใจจะสามารถกล่าวแก้ต่างๆ ได้ สิ่งที่มีห้ศรัทธาต่างๆ ในโลกนี้มันเป็นเรื่องมหัศจรรย์ แต่มหัศจรรย์ในหัวใจมันสำคัญมากกว่า ถ้ามันเข้าใจมีหลักแล้วมันจะกล่าวแก้สิ่งนั้นได้ จนถึงวันมาฆบูชา เผยแผ่ธรรมจนศาสนานี้มันคง

“มารเอ๋ย อีก ๓ เดือนเราจะปรินิพพาน เพราะบัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาสามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงต่างๆ ได้ ศาสนาเรามันคงแล้ว”

มันคงในศาสนา เห็นไหม ในครั้งพุทธกาลศาสนามันคงเพราะผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมแล้วสมควรแก่ธรรม ภายในหัวใจมีหลักธรรมขึ้นมา มันสามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วง มันสามารถกล่าวแก้กิเลสของหัวใจของเราก่อน ถ้ามันไม่สามารถกล่าวแก้กิเลสในหัวใจของเราได้ กิเลสนี้มันกล่าวของมัน เห็นไหม มันกล่าว มันคิด มันพิจารณา มันวิตถกวิจารณ์ มันคิดออกไปเป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมดเลย แล้วเราก็คงมากับกิเลสมันต้องแก้ตรงนี้ ปลอดภัยนี้ได้ก่อน

ถ้ามันปลอดภัยกิเลสในหัวใจของเราได้ ทำไมเรื่องอื่นเราจะไม่เข้าใจ มันสามารถ เห็นไหม มันเกิด-ดับในหัวใจของเรา

ถ้าหัวใจของเรามีความเกิด-ความดับในเรื่องนี้ในหัวใจของเรา เราแก้แบบนี้ได้ ใจดวงอื่นมันก็เหมือนอันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน ตรัสรู้ธรรมเหมือนกัน พระสารีบุตรไม่เชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เชื่อธรรมในใจของพระสารีบุตรเอง พระพุทธเจ้าบอกว่า “ถูกต้อง”

เวลาผู้ที่เข้าถึงธรรมแล้ว สัจธรรมอันนี้มันกว้างเหมือนกันหมดเลย มันมีความบริสุทธิ์เหมือนกัน ถ้าความบริสุทธิ์ไม่เหมือนกันมันจะพ้นจากกิเลสไปไม่ได้ นี่กล่าวแก้กิเลสในหัวใจของเราแล้ว กิเลสในหัวใจคนอื่นมันก็มีความลึกลับอย่างนี้ มันคิดออกมา

อาหารของร่างกาย ความมหัศจรรย์ของชีวิตมันต้องการมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก มีออกซิเจนเข้าไปหล่อเลี้ยงหัวใจ หล่อเลี้ยงสมอง หล่อเลี้ยงส่วนประสาทต่างๆ เห็นไหม มีอาหาร

เข้าไปหล่อเลี้ยงร่างกาย นิมหัตถ์จรรย้อย่างนี้ เวลาตายไปแล้วความมหัตถ์จรรยของร่างกายมันก็มีอยู่ แต่คนไม่เห็นความมหัตถ์จรรยของใจ ใจเวลามันเกิดมันตายขึ้นมา มันทุกข์ร้อนขนาดไหน

อาหารของร่างกาย ความสืบต่อของร่างกาย อาหารของใจ อย่างเช่นเราทำบุญกุศลอยู่ที่นี่ เพราะอะไร? เพราะเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราถึงมาทำบุญกุศลของเรา เพราะบุญกุศลเป็นอาหารของใจ ความพอใจ ความสุขใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “บุญกุศลคือ ในครอบครัวของเรา มีความยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสุข”

ความสุข บุญคือความสุขนะ บุญไม่ใช่สิ่งที่ว่าเราแสวงหากันต่างๆ อันนั้นเป็นเครื่องอยู่อาศัยไม่ใช่บุญกุศล แต่มันอาศัยอำนาจของบุญกุศลเกิดขึ้นมา เช่น! เช่นคนประสบความสำเร็จในชีวิต คนประสบความสำเร็จนี้เขาทำของเขามา ทำงานเหมือนกัน บางคนฉูๆ ไลๆ ไป มีความทุกข์ ความยากไปตลอดชีวิต บางคนทำประสบความสำเร็จในชีวิต บางคนลุ่มๆ ดอนๆ ไป นี่บุญกุศลพาให้เป็นไป

ถ้าเราสร้างบุญกุศลของเราขึ้นมา เราสะสมของเราขึ้นมา มันเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วคนเราก็มีการทำดีทำชั่วมาปนเปใน ชีวิต เราถึงว่ามีลุ่มๆ ดอนๆ เพราะว่ามันปนเปมา เคี้ยวก็สุขเคี้ยวก็ทุกข์ มีความเป็นอย่างนั้นตลอดไป แล้วมีความทุกข์ตลอดไป บุญกุศลมีประโยชน์อย่างนั้น เราถึงต้องพยายามทำบุญกุศลขึ้นมา ใจ สร้างบุญสร้างกุศล

การสละออกไป ภิกษุ เห็นไหม ภิกขาจาร บิณฑบาตไปด้วยปลีแข็ง แล้วเรามีความตั้งใจ ภิกษุบิณฑบาตไป เราไม่สนใจ บุญเราก็ไม่ได้ ถ้าเราสนใจของเราขึ้นมา เราแสวงหาของเราขึ้นมา แสวงหานี้มาจากไหน? มาจากพลังงานของเรา มาจากบุญกุศลของเรา มาจากเงินทองของเรา แล้วเราสละออกไปเป็นบุญกุศลของเราไหม? เป็นบุญกุศลของเรา ชีวิตนี้ดำรงด้วยปลีแข็ง ภิกษುದำรงด้วยปลีแข็ง เป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของภิกษุนั้น เรามีเจตนา เรามีความต้องการ เรามีความบุญกุศลขึ้นมา เราตั้งใจของเราขึ้นมา บริสุทธิ์ใหม่? บริสุทธิ์ เห็นไหม

สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตชอบ เลี้ยงชีวิตชอบด้วยปลีแข็ง ใจ บิณฑบาตไป เขาจะให้หรือไม่ให้ เรื่องของเขา ในลัทธิศาสนาต่างๆ เขามีมากมายไป ในหัวใจของสัตว์โลกมีสูงมีต่ำมากมายไป เราเจอคนจะไม่ให้ก็เรื่องของเขา ให้ก็เรื่องของเขา นี่เลี้ยงชีวิตด้วยปลีแข็ง เราเลี้ยงชีวิตด้วยสัมมาอาชีวะของเรา อาชีวะของเรา เราแสวงหาของเราขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา นี่เลี้ยงชีพขึ้นมา นี่เลี้ยงชีพจากการแสวงหาให้ร่างกายนี้เลี้ยงชีพ

แต่เลี้ยงชีพหัวใจละ? หัวใจทุกขร้อนขึ้นมา เวลามันทุกขร้อน มันเร้าร้อนขึ้นมา เราเอาอะไรแก้ไขมันถ้าไม่มีบุญกุศล?

มีบุญกุศลขึ้นมา อย่างเช่นวันนี้มาทำบุญตักบาตร เห็นไหม แล้วปัจจุบันนี้ฟังธรรม ธรรมนี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ทุกขเป็นอริยสัจทุกขเป็นความจริง”

เราก็แสวงหา เวลาเราไม่เข้าใจนะ เวลาทุกขเราก็บ่นไปๆ เราทุกขยากๆ แต่เวลาถ้ามันมีปัญญา มันรู้ทันขึ้นมา ทุกขนี้เป็นอริยสัจ ทุกขนี้้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้กำหนดไว้ ทุกขนี้เกิดเพราะอะไร? ทุกขนี้เกิดเพราะความเราไม่ยอมรับ ตัณหาความทะยานอยาก เห็นไหม อยากให้มันดับ อยากให้มันไม่มีกับเรา มันเป็นไปได้

เวลามีความสุขขึ้นมา อยากให้มันมีกับเรา มันเป็นที่ตัณหาความทะยานอยาก กำหนดทุกขแล้วไปละที่ตัณหา ละที่สมุทัยไป ละสิ่งที่ไม่เป็นความจริง ละสิ่งที่มีความยึดมั่นถือมั่น แต่มันละไม่ได้ เพราะมันไม่มีการศึกษา ไม่มีการประพฤติปฏิบัติ

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติสิ่งนี้เราจะละได้ ละได้เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา มันจะเห็นโทษของมัน ใจเห็นโทษตรงไหน? ไม่ใช่เห็นโทษที่มันจะทำร้ายเรานะ เห็นโทษที่มันไม่จริง แต่เราอาศัย

ใจเรานี้เหมือนน้ำ น้ำนี้มันต้องอาศัยสิ่งภาชนะ มันถึงจะบรรจุตัวมันเองได้ น้ำมันอยู่ตัวมันเองไม่ได้ มันต้องไหลสภาพไป ถ้าไม่มีสิ่งใดบรรจุมันไว้ มันจะไหลไป สภาพของใจก็เป็นแบบนั้น เห็นไหม ใจมันเป็นความรู้สึกเป็นความนึกคิด แล้วอะไรเป็นภาชนะรับมัน? ต้องเอาสติสัมปชัญญะยับยั้งไว้ ยับยั้งให้ใจขึ้นมา ใจมันเย็นขึ้นมาได้ มันจะเริ่มแก้ไขขึ้นมา

ถ้าใจมันพัฒนาขึ้นมา มันเย็นขึ้นมาเป็นความสงบบ่อยครั้งเข้าๆ จนเป็นเอกัคคตารมณ์ จนยกขึ้นวิปัสสนา วิปัสสนาคือปัญญาใจ ปัญญาของโลกปัญญาการประกอบอาชีพ ปัญญานั้นเป็นปัญญาโลกียะ เป็นปัญญาเรื่องของโลกเขา

ปัญญาในการภาวนามยปัญญา ปัญญามันจะเกิดขึ้นมาจากว่าความสลดสังเวชใจ สลดสังเวชว่าสิ่งนี้มันเป็นไปได้แบบนี้ มันมหัศจรรย์ ชีวิตนี้เป็นความมหัศจรรย์มาก แล้วมันต้องขับเคลื่อนไปแบบนี้โดยธรรมชาติของมัน มีการเกิดการตายโดยธรรมชาติของมัน ไม่ต้องไปทุกขกังวลเลยว่าเราประพฤติปฏิบัติ แล้วเราดับกิเลสไปแล้ว เราไม่เกิดอีก โลกจะไม่มีสัตว์นะ

มีมหาศาล! สัตว์โลกยังรอเกิดรอตายอีกมหาศาลที่ไม่ได้เกิด เราเกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์เพราะ บุญกุศลพาเกิด บุญกุศลของเราพาเกิดขึ้นมาแล้วเจอพระพุทธศาสนาด้วย แล้วได้ประพฤติปฏิบัติ ด้วย บุญกุศลมันหลายชั้นหลายอำนาจวาสนา

เหมือนกับคนเป็นโรคแล้วเขาไม่มียารักษา เขาจะแสวงหาขนาดไหน เขาก็ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะไม่มียารักษาโรคของเขา แต่อันนี้เรามีกิเลสในหัวใจ แล้วเรามีกรรมใจ คือยา คือ โอสถ กรรมโอสถขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราเชื่อขึ้นมา เราพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อเป็นยารักษาโรค โรคเกิด โรคแก่ โรคเจ็บ โรคตาย

นี่มันถึงเข้าที่ว่าเกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันถึงเป็นผลอันประเสริฐใจ มันถึงเป็นบุญกุศล เพราะอะไร? เพราะเราเกิดมาแล้วเราพบยาใจ พบยาที่เราจะสามารถชำระการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เรามียาอยู่ แต่เราจะกินยานั้นหรือไม่กินยานั้น

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนาถึงเป็นอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาเกิดเป็นมนุษย์ด้วย พบพระพุทธศาสนาด้วย แต่ถ้าไม่สนใจ ไม่ใส่ใจ พุทธศาสนาก็อยู่ของพุทธศาสนาเฉยๆ เราก็ออยู่ส่วนเรา ไม่เกี่ยวกับ

แต่ถ้าเราสนใจขึ้นมา เราต้องไปเกาะเกี่ยว เราพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราโน้มเหนียว เห็นไหม โนมโน้มยวกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นกรรมของเรา ถ้าเป็นกรรมของเราขึ้นมา กรรมของเราเกิดขึ้นมาในหัวใจ มันชำระล้าง

ยาอันนี้รักษาโรคไปจนใจนี้มันผ่องแผ้ว มันดับกิเลสหมด มันไม่มีความลึกลงสยในใจเลย ใจนี้ดับสิ้นหมดเลย มันเข้าใจเรื่องของความเกิดความตาย เข้าใจเรื่องสมมุติบัญญัติทั้งหมดเลย นี่แก้กิเลสของตัวเองได้ แล้วทำไมจะกล่าวแก้ความเข้าใจผิดของคนอื่นไม่ได้

คนอื่นเข้าใจผิด เข้าใจเรื่องชีวิตนี้ผิดพลาดตลอดไป ว่าชีวิตนี้มันต้องประสบความสำเร็จทางโลกแล้วมันจะเป็นผลสำเร็จ...

มันชั่วคราว มันชั่วคราวเท่านั้น จะมีความสุข-ความทุกข์ถ้าเรามีกรรมของเราขึ้นมาในหัวใจ มันเป็นเรื่องความจริง ความจริงว่าจะไม่ต้องมาเกิดมาตายอย่างนี้อีก

เกิด-ตายนี้ทุกข์ไหม? ทุกคนถามตัวเองก่อนว่าทุกข์ไหม? ถ้าทุกข์ แล้วถ้าไม่เกิดไม่ตายมันจะมีประโยชน์กว่านี้ไหม? แล้วไม่เกิดไม่ตายแล้วไปไหนล่ะ?

ไปที่ๆ มันอยู่ไง ไปที่มันมี ไม่ต้องว่าไม่เกิดไม่ตายแล้วเราจะไม่มีสภาวะ เราจะไม่เหมือนเขา เราจะไม่มีความรู้เหมือนคนอื่น...

ไม่ต้องไปคิด เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสาวกตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มาอนุโมทนาด้วยนี่มาจากไหน?

นี่ต้องคู่สัตว์โลก เข้าใจสัตว์โลก แล้วรู้ตามความเป็นจริงของสัตว์โลก แล้วยังอนุโมทนากับผู้ที่หาทางออก ผู้ที่เข้าใจเรื่องความสว่างไสว ผู้ที่เข้าใจเรื่องความสะอาดของใจ ใจสะอาดบริสุทธิ์ เห็นไหม กลิ่นของศีลของธรรมมันจะมีความหอมหวานมาก แต่ถ้าใจสกปรก ใจคิดอกุศลขึ้นมา มันคิดแล้วมันเบียดเบียนตนเองแล้วเบียดเบียนคนอื่น มันเป็นเรื่องที่ว่ามันไม่สะอาดแล้วมันเป็นเบียดเบียนกับเราด้วย

ธรรมเป็นแบบนั้น แล้วมีในหัวใจของเรา ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่อนุโมทนาด้วยล่ะ?

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ในอดีตต่างๆ เห็นไหม มาอนุโมทนากับผู้ที่สำเร็จ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา อนุโมทนาสิ่งนั้นในหัวใจ นั่นนะมีอยู่สิ่งนั้น สิ่งนั้นถึงมีอยู่ไง ไม่ต้องว่าเราประพฤติปฏิบัติแล้วเราจะไม่รู้ ไม่มีโอกาสรับรู้เหมือนเขา...

มีโอกาสรู้ แล้ววางไว้ตามความเป็นจริง แล้วไม่เอามาเป็นทุกข์ในหัวใจด้วย มีความสุขล้วนๆ ในหัวใจ นี่คือการรักษาโรคในใจ นิมหัตถรรย้อย่างนั้น

ชีวิตมหัตถรรย แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามหัตถรรยกว่าเพราะอะไร? เพราะต้องชีวิตนี้ทะเลทุกข์หมดเลย นั่นนะคือสิ่งที่มีอยู่ แล้วเราจะเอาสิ่งนั้นมาเป็นสมบัติของเราไหม? ถ้าเอานี้เป็นสมบัติของเรา เอวัง